

Teza: delikt dyscyplinarny rzecznika dyscyplinarnego.

Czyn radcy prawnego, pełniącego funkcję Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego - w postaci cofnięcia na rozprawie wniosku o ukaranie w sytuacji, gdy nie zaistniała żadna okoliczność, która uzasadniałaby takie postępowanie - stanowił przewinienie dyscyplinarne z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z 64 ust. 2 KERP.

WO-215/19

POSTANOWIENIE

z dnia 9 stycznia 2020 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w składzie:

Przewodniczący: SWSD Krzysztof Górecki /sprawozdawca/

Sędziowie: SWSD Joanna Maruszewska

SWSD Wojciech Płóciennik

Protokolant: Magdalena Senderska

po rozpoznaniu w dniu 9 stycznia 2020 r. na posiedzeniu

sprawy zażalenia Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP w W. na postanowienie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP w W. z dnia 17 czerwca 2019 r., sygn. akt: DO 2/19 postanawia:

1.

uchylić postanowienie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP w W. z dnia 17 czerwca 2019 r., sygn. akt: DO 2/19,

2.

umorzyć postępowanie wywołane wniesieniem przez radcę prawnego S. S. odwołania od postanowienia Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP w W. z dnia 26 kwietnia 2018 r. o odmowie wszczęcia dochodzenia w sprawie ze skargi na radcę prawnego S. S., sygn. akt: RD 26/18

Uzasadnienie

Główny Rzecznik Dyscyplinarny pismem z 25 stycznia 2018 r. zawiadomił Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP w W. o tym, że podczas rozprawy przed Sądem Najwyższym w dniu 20 grudnia 2017 r. sędzia sprawozdawca w sprawie o sygn. akt SDI 92/17 zwrócił uwagę na zachowanie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP w W. radcy prawnego S. S., który na rozprawie przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym OIRP w W. w dniu 2 grudnia 2016 r. w sprawie D 59/2016 z niewiadomych przyczyn, cofnął wniosek o ukaranie. Czynność ta, zdaniem skarżącego, budzi spore wątpliwości, szczególnie wobec tego, że w trakcie tej rozprawy obwiniona przyznała się do winy i wniosła o dobrowolne poddanie się karze upomnienia. Do wniosku tego przyłączył się Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP w W., jednak nie zgodziła się na to pokrzywdzona. Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, pod koniec rozprawy, nastąpiło wskazane wyżej cofnięcie wniosku o ukaranie.

Odnosząc się do powyższego radca prawny S. S. w piśmie z dnia 26 lutego 2018 r. podał, że potwierdza czynność cofnięcia wniosku o ukaranie, gdyż było to uzasadnione treścią zeznań zarówno skarżącej, jak i obwinionej. Wskazał, że szczegółów nie pamięta, z uwagi na upływ czasu.

W postanowieniu z dnia 26 kwietnia 2018 r., sygn. akt RD 26/18, Rzecznik Dyscyplinarny OIRP w W. odmówił w pkt 1 wszczęcia dochodzenia w sprawie postępowania radcy prawnego S. S.. Jednocześnie Rzecznik Dyscyplinarny uznał, że czyn radcy prawnego, pełniącego funkcję Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego - w postaci cofnięcia na rozprawie wniosku o ukaranie w sytuacji, gdy nie zaistniała żadna okoliczność, która uzasadniałaby takie postępowanie - stanowił przewinienie dyscyplinarne z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z 64 ust. 2 KERP. Z uwagi na uznanie przez Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP w W., iż ostrzeżenie dziekańskie jest środkiem adekwatnym do popełnionego naruszenia w pkt 2 postanowienia wskazano, że po jego uprawomocnieniu się zostanie skierowany do Dziekana Rady OIRP w W. wniosek o zastosowanie tego środka.

Postanowienie to pismem z dnia 20 czerwca 2018 r. zaskarżył radca prawny S. S., wnosząc o jego uchylenie w całości oraz o wydanie postanowienia o umorzeniu postępowania z uwagi na fakt, iż zarzucanego czynu nie popełniono.

Zarządzeniem z dnia 28 czerwca 2018 r. Rzecznik Dyscyplinarny OIRP w W. odmówił przyjęcia odwołania, wskazując, że pochodzi ono od osoby nieuprawnionej.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP w W. w sprawie DO 77/18, uwzględniając zażalenie radcy prawnego S. S., wydał w dniu 20 listopada 2018 r. postanowienie, w którym uchylił zarządzenie Rzecznika Dyscyplinarnego i skierował sprawę do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd dyscyplinarny I instancji wskazał, że radcy prawnemu S. S., jako stronie, przysługuje odwołanie od postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia.

Po przekazaniu odwołania przez Rzecznika Dyscyplinarnego w dniu 17 czerwca 2019 r. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP w W. w sprawie DO 2/19 wydał postanowienie, w którym:

1.

zmienił pkt 1 zaskarżonego postanowienia w ten sposób, że w postanowieniu o odmowie wszczęcia dochodzenia zmienił podstawę prawną jego wydania - z art. 66 ust. 1 ustawy o radcach prawnych - na art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k., tj. czynu nie popełniono,

2.

uchylił pkt 2 zaskarżonego postanowienia.

W uzasadnieniu rozstrzygnięcia OSD wskazał, że zasadnym jest w oparciu o art. 437 § 1

k.p.k. w zw. z art. 74(1) pkt 1 ustawy o radcach prawnych, zmiana pkt. 1 zaskarżonego postanowienia, gdyż czynu nie popełniono. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego radca prawny S. S. działał zarówno w granicach prawa, jak też granicach swojego umocowania. Uprawnienie do cofnięcia wniosku o ukaranie nie jest uprawnieniem kwalifikowanym merytorycznie, zatem zarzut wskazany w uzasadnieniu postanowienia nie ma podstaw prawnych i nie może się ostać, a tym samym być podstawą do skierowania sprawy do Dziekana Okręgowej Izby Radców Prawnych w W. w celu udzielenia ostrzeżenia.

Orzeczenie to Rzecznik Dyscyplinarny OIRP w W. zaskarżył w całości, zarzucając:

1.

rażącą obrazę przepisów prawa procesowego, mającą wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 93 §

1 k.p.k. w związku z art. 414 k.p.k. w związku z art. 74(1) pkt 1 ustawy o radcach prawnych poprzez wydanie rozstrzygnięcia merytorycznego (reformatorskiego), w którym wypowiedział się co odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego - w formie postanowienia a nie orzeczenia;

2.

obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 68 ust. 1 i 3 ustawy o radcach prawnych poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że status strony w postępowaniu dyscyplinarnym ma także radca prawny, któremu nie przedstawiono zarzutów lecz w stosunku do którego Rzecznik Dyscyplinarny postanowił, że po uprawomocnieniu postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia lub umorzeniu dochodzenia skieruje do Dziekana Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych wnioski o udzielenie ostrzeżenia;

3.

obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść rozstrzygnięcia a mianowicie art. 70(4) ust. 4 w związku z art. 68 ust. 1 i 3 ustawy o radcach prawnych poprzez jego nie zastosowanie i przyjęcie, że radca prawny, któremu nie przedstawiono zarzutów lecz w stosunku do którego Rzecznik Dyscyplinarny postanowił, że po uprawomocnieniu postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia lub umorzeniu dochodzenia skieruje do Dziekana Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych wnioski o udzielenie ostrzeżenia, ma prawo zaskarżyć takie postanowienie Rzecznika Dyscyplinarnego i w konsekwencji rażąco obrazę przepisów prawa procesowego mającą wpływ na treść rozstrzygnięcia tj. 429 § 1 k.p.k. w związku z art. 74(1) pkt 1 ustawy o radcach prawnych wskutek przyjęcia i rozpatrzenia odwołania pochodzącego od osoby nieuprawnionej tj. radcy prawnego S. S., który w postępowaniu dyscyplinarnym nie miał statusu strony,

4.

rażącą obrazę przepisów prawa procesowego, tj. art. 330 k.p.k. w związku z art. 74(1) pkt 1 ustawy o radcach prawnych - wskutek jego niezastosowania oraz art. 437 § 1 k.p.k. w związku z art. 74(1) pkt 1 ustawy o radcach prawnych poprzez jego zastosowanie wprost, co miało zasadniczy wpływ na treść rozstrzygnięcia, wskutek uznania, że OSD może zmienić postanowienie Rzecznika Dyscyplinarnego o odmowie wszczęcia dochodzenia czy też o umorzeniu dochodzenia, poprzez merytoryczne rozstrzygnięcie co do popełnienia czynu, winy, znamion czynu zabronionego, czy też stopnia społecznej szkodliwości czynu;

5.

błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na uznaniu, że czyn, który w ocenie Rzecznika Dyscyplinarnego stanowił przewinienie dyscyplinarne, w ogóle nie zaistniał (OSD stwierdził, że czynu nie popełniono), w sytuacji gdy zarzucane zachowanie miało miejsce i czyn ten z pewnością popełnił radca prawny S. S..

Rzecznik Dyscyplinarny OIRP w W. wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu OIRP w W. do ponownego rozpoznania.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny KIRP ustalił i zważył, co następuje.

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z art. 70(2) ust. 1a ustawy o radcach prawnych, okręgowy sąd dyscyplinarny rozpoznaje odwołania od postanowienia rzecznika dyscyplinarnego o odmowie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego lub o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego.

Na zawartą w sentencji postanowienia o umorzeniu dochodzenia decyzję Rzecznika Dyscyplinarnego o wystąpieniu do dziekana o udzielenie ostrzeżenia nie przysługuje środek zaskarżenia. Zgodnie bowiem z art. 66 ust. 3 ustawy o radcach prawnych, radcy prawnemu służy odwołanie do sądu dyscyplinarnego od udzielenia ostrzeżenia, a nie od decyzji Rzecznika o wystąpieniu do Dziekana o jego udzielenie. Zatem, w oparciu o art. 429 §1 k.p.k., organ I instancji winien odmówić przyjęcia środka odwoławczego niedopuszczalnego z mocy ustawy. Rzecznik Dyscyplinarny OIRP w W. tak właśnie uczynił. W tym świetle późniejsze postanowienie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP w W. z dnia 20 listopada 2018 r., nakazująca przyjęcie tego środka, nie było prawidłowe.

Odwołujący się ma również rację co do charakteru zaskarżonego rozstrzygnięcia. Decyzja procesowa OSD z dnia 17 czerwca 2019 r. - postanowienie - wniknęła w kwestię merytoryczną tj. odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego S. S., gdyż stwierdzono w niej, że czynu nie popełniono. Tego rodzaju rozstrzygnięcie wymaga zaś formy orzeczenia, będącego w radcowskim postępowaniu dyscyplinarnym odpowiednikiem wyroku w postępowaniu karnym.

Radca prawny S. S. nie był też stroną postępowania, gdyż nie przedstawiono mu zarzutów - ani na etapie postępowania przed Rzecznikiem - które winno się było zakończyć wydaniem postanowienia o odmowie wszczęcia - ani tym bardziej w postępowaniu przed OSD. Wynika to wprost z regulacji art. 68 i art. 70(4) ust. 4 ustawy o radcach prawnych.

Istotne jest również to, iż nie doręczono mu w związku z tym postanowienia z 26 kwietnia 2018 r. Wyższy Sąd Dyscyplinarny aprobuje też, zawartą w odwołaniu, tezę o zupełności regulacji samorządowej w tej materii, co sprowadza się do niestosowania w tym zakresie przepisów k.p.k.

Jako że odwołanie od postanowienia Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP w W. z dnia 26 kwietnia 2018 r. było niedopuszczalne, rozpoznając je postanowienie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP w W. z dnia 17 czerwca 2019 r. należało uchylić a postępowanie odwoławcze - umorzyć.

Jedynie na marginesie należy wskazać, że przepisy ustawy o radcach prawnych nie nakazują łączenia w jednej decyzji procesowej odmowy wszczęcia dochodzenia i zapowiedzi wystąpienia o udzielenie ostrzeżenia (art. 66 ust. 1 zd. drugie ustawy o radcach prawnych). Gdyby Rzecznik tych kwestii nie połączył i po uprawomocnieniu się postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia wystąpił z wnioskiem do dziekana, u nikogo nie budziłoby wątpliwości, że od takiej czynności nie przysługuje żaden środek odwoławczy.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego co najmniej problematyczna jest praktyka zawiadamiania osoby, której sprawa dotyczy a której nie przedstawiono zarzutów, o treści wydanego postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia, z powołaniem się art. 305 § 4 k.p.k.

- zarządzenie na k.13 akt sprawy. Zdaniem Wyższego Sądu Dyscyplinarnego nie było do tego podstaw. Niejako sprowokowało to późniejszą wymianę pism i przesłanie radcy prawnemu S. S. odpisu postanowienia.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji.